

सर्वोच्च अदालत, संवैधानिक इजलास
सम्माननीय का.मु.प्रधान न्यायाधीश श्री दीपककुमार कार्की
माननीय न्यायाधीश श्री मीरा खडका
माननीय न्यायाधीश श्री हरिकृष्ण कार्की
माननीय न्यायाधीश श्री विश्वम्भरप्रसाद श्रेष्ठ
माननीय न्यायाधीश श्री ईश्वरप्रसाद खतिवडा
आदेश

०७४-WC-००४०

मुद्दा: निर्वाचित उम्मेदवारलाई अयोग्य घोषित समेत गरी पाउँ।

१. मोरङ जिल्ला, विराटनगर महानगरपालिका वडा नं. ६ बस्ने कुमारी माला देवी
पासवान

निवेदक

विरुद्ध

१. निर्वाचन आयोग, केन्द्रीय कार्यालय, काठमाडौं,
२. निर्वाचन अधिकृत, समानुपातिक निर्वाचन प्रणाली, निर्वाचन आयोग
३. संसद सचिवालय, सिंहदरबार, काठमाडौं,
४. राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपाल, केन्द्रीय कार्यालय, काठमाडौं जिल्ला, काठमाडौं
महानगरपालिका वडा नं. १०, बबरमहल, काठमाडौं
५. श्री महन्थ ठाकुर, अध्यक्ष मण्डलको संयोजक, राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपाल, केन्द्रीय
कार्यालय, काठमाडौं जिल्ला, काठमाडौं महानगरपालिका, वडा नं. १०, काठमाडौं,
६. श्री राजेन्द्र महतो, अध्यक्ष, राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपाल, केन्द्रीय कार्यालय,
काठमाडौं जिल्ला, काठमाडौं महानगरपालिका, वडा नं. १०, काठमाडौं,
७. श्री महेन्द्र राय यादव, अध्यक्ष, राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपाल, केन्द्रीय कार्यालय,
काठमाडौं जिल्ला, काठमाडौं महानगरपालिका, वडा नं. १०, काठमाडौं,
८. श्री शरत सिंह भण्डारी, अध्यक्ष, राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपाल, केन्द्रीय कार्यालय,
काठमाडौं जिल्ला, काठमाडौं महानगरपालिका, वडा नं. १०, काठमाडौं,
९. श्री अनिल कुमार झा, अध्यक्ष, राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपाल, केन्द्रीय कार्यालय,
काठमाडौं जिल्ला, काठमाडौं महानगरपालिका, वडा नं. १०, बबरमहल, काठमाडौं
१०. श्री राज किशोर, अध्यक्ष, राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपाल, केन्द्रीय कार्यालय, काठमाडौं

प्रत्यर्थी

- महानगरपालिका, वडा नं. १०, काठमाडौं,
११. श्री गोविन्द चौधरी, उपाध्यक्ष, राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपाल, केन्द्रीय कार्यालय, काठमाडौं जिल्ला, काठमाडौं महानगरपालिका, वडा नं. १०, काठमाडौं,
१२. श्री जितेन्द्र प्रसाद सोनार, महासचिव तथा पार्टी आधिकारिक प्रतिनिधि, प्रतिनिधि सभा समानुपातिक निर्वाचन प्रणाली, राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपाल, केन्द्रीय कार्यालय, काठमाडौं महानगरपालिका, वडा नं. १०, काठमाडौं,
१३. सप्तरी जिल्ला साविक लौनिया गा.वि.स. वडा नं. ६ हाल तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिका वडा नं. २ बस्ने राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपालको उम्मेदवार दुलारी देवी खंग (खत्वे) ।

नेपालको संविधानको धारा १३७(२)(ख) बमोजिम यस संवैधानिक इजलासमा दायर हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार छ।

तथ्यगत व्यहोरा:

१. संघीय व्यवस्थापिकाको प्रतिनिधिसभाको मिति २०७४।०८।१० र २०७४।०८।२१ गते गरी दुई चरणमा निर्वाचन सम्पन्न भै समानुपातिक निर्वाचन प्रणालीतर्फ निर्वाचन अधिकृतले प्रकाशित गरेको सूचना अनुसार राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपाल दलको तर्फबाट पहिलो पटक मिति २०७४।६।२९ गते समानुपातिक उम्मेदवारहरूको बन्दसूची पेश गरेको, निर्वाचन आयोगले उम्मेदवारको बन्दसूची सच्याउन दललाई सूचित गरेको आधारमा दलको तर्फबाट मिति २०७४।७।१२ गते संशोधित बन्दसूची पेश गरिएकोमा सो बन्दसूचीमा विपक्षी दुलारी देवी खंगको क्रमसंख्या ५० (दलित महिला क्लष्टर अन्तर्गत पहिलो नं.) र म उजुरीकर्ताको क्रमसंख्या ५५ (दलित महिला क्लष्टर अन्तर्गत दोस्रो नं.) मा उम्मेदवारको रूपमा नाम समावेश थियो। समानुपातिक निर्वाचन प्रणाली अन्तर्गत निर्वाचन प्रक्रियामा सहभागी हुन चाहने राजनीतिक दलले उम्मेदवारको रूपमा कुनै पनि व्यक्तिको नाम बन्दसूचीमा समावेश गर्दा प्रतिनिधिसभा सदस्य निर्वाचन ऐन, २०७४ को दफा २८ को उपदफा (९) बमोजिम बन्दसूचीमा नाम समावेश भएको व्यक्तिले सो दलको तर्फबाट उम्मेदवार हुन मञ्जुर गरेको मञ्जुरीनामा समेत पेश गर्नु पर्ने हुन्छ। उल्लेखित मञ्जुरीनामाका अतिरिक्त प्रतिनिधिसभा सदस्य निर्वाचन नियमावली, २०७४ को नियम १७ को उपनियम (२) बमोजिम बन्दसूचीमा नाम समावेश भएका प्रत्येक उम्मेदवारको नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि वा मतदाता परिचयपत्रको प्रतिलिपि, मतदाता नामावलीमा नाम समावेश भएको निस्सा, उम्मेदवार हुने व्यक्तिको मञ्जुरीनामा तथा ऐनको दफा ७० बमोजिम धरौटी राखेको भौचर वा नगदी रसिदसमेत पेश गर्नु पर्ने हुन्छ। प्रतिनिधिसभा सदस्य समानुपातिक निर्वाचन निर्देशिका, २०७४ को दफा १३(१०) अनुसार उम्मेदवारको बन्दसूची पेश गर्दा

सम्बन्धित व्यक्तिले उम्मेदवार हुन मञ्जुर गरेको अनुसूची-१५ बमोजिमको मञ्जुरीनामा समेत पेश गर्नु पर्ने अनिवार्य व्यवस्था छ। तर विपक्षी दुलारी देवीले दिएको मञ्जुरीनामामा प्रतिनिधिसभा सदस्यको निर्वाचनको लागि नभई प्रदेश सभा सदस्यको निर्वाचनमा समानुपातिक तर्फको उम्मेदवारीको लागि थियो। कुनै अर्को पदका लागि उम्मेदवारी हुन मञ्जुरी जनाई मञ्जुरीनामाको कागज तयार गरी पेश गरेको आधारमा समानुपातिक निर्वाचनतर्फ प्रतिनिधिसभा सदस्यको उम्मेदवार बन्न मिल्दैन। मञ्जुरीनामा कर्ताको रूपमा विपक्षी दुलारी देवीले गरेको भनिएको हस्ताक्षर निजको नियमित हस्ताक्षरसँग मेल नखाने तथा ल्याप्चे सहीछाप नभएको मञ्जुरीनामामा विपक्षी आफैले हस्ताक्षर नगरी दलको नेतृत्वले निजको हस्ताक्षर आफैले गरी पेश गरेको अवस्था छ।

२. प्रतिनिधिसभा सदस्य निर्वाचन ऐनको दफा २९ तथा प्रतिनिधिसभा सदस्य निर्वाचन नियमावली, २०७४ को नियम १६ तथा प्रतिनिधिसभा सदस्य समानुपातिक निर्वाचन निर्देशिका, २०७४ को दफा २५ को व्यवस्था बमोजिम विपक्षी दुलारी देवी प्रतिनिधिसभा सदस्य समानुपातिक निर्वाचन प्रणालीका लागि उम्मेदवार बन्ने योग्यता नरहेको भनी अयोग्यताका आधारहरू प्रष्ट उल्लेख गरी मैले निर्वाचन अधिकृतसमक्ष मिति २०७४।०७।२४ गते दर्ता नं. ८ मा दावी विरोधको उजुरी पेश गरेकी थिएँ। निर्वाचन अधिकृतले सम्बन्धित दल तथा उम्मेदवारलाई सुनुवाईको मौका दिई जाँचबुझ गर्नु पर्ने, जाँचबुझ गर्दा बन्दसूचीमा नाम समावेश भएको व्यक्तिको संविधान र ऐन बमोजिम योग्यता पुगेको नदेखिएमा निर्वाचन अधिकृतले त्यस्तो उम्मेदवारको नाम उम्मेदवारको बन्दसूचीबाट हटाई सोको जानकारी अनुसूची-२७ बमोजिम सम्बन्धित दललाई दिनु पर्ने व्यवस्था निर्देशिकाको दफा २६ मा रहेकोमा विपक्षी निर्वाचन अधिकृतले मेरो दावी विरोधका सम्बन्धमा ठोस कुनै सुनुवाई नै नगरी निर्णय गरेको अवस्था छ। प्रतिनिधिसभा सदस्य समानुपातिक निर्वाचन निर्देशिका, २०७४ को दफा २६(२) को प्रतिबन्धात्मक व्यवस्थामा, “तर सानोतिनो भुलचुकको कारणले मात्र उम्मेदवारको नाम उम्मेदवारको बन्दसूचीबाट हटाइने छैन” भन्ने व्यवस्था छ र सोही व्यवस्थाको स्पष्टीकरणमा “यस दफाको प्रयोजनको लागि “सानोतिनो भुलचुक” भन्नाले उम्मेदवार वा निजसँग सम्बन्धित व्यक्तिको नाम, थर, उमेर, वतन मतदाता नम्बर वा क्रम सङ्ख्याको लेखाई वा छपाई सम्बन्धी प्राविधिक वा अक्षर, मात्रा वा अङ्कको सामान्य त्रुटि सम्झनु पर्छ” भनी सानोतिनो भूलचुकलाई परिभाषित गरिएको छ। तर विपक्षी दलले दुलारी देवीलाई प्रतिनिधिसभा सदस्यको समानुपातिक निर्वाचन प्रणाली अन्तर्गत उम्मेदवारको रूपमा बन्दसूचीमा नाम समावेश गर्दा सानोतिनो भूलचुक नभई गम्भीर गल्ती हुन गएको छ। एउटा तहको निर्वाचनका लागि उम्मेदवार बन्न मञ्जुरी जनाई गरेको मञ्जुरीनामाका आधारमा अर्को तहको निर्वाचनका लागि निजलाई उम्मेदवार बनाउनै नमिल्ने तथा विपक्षी दुलारी देवीले गरेको भनिएको मञ्जुरीनामा निजले दस्तखत नगरी अर्कै व्यक्तिले

दस्तखत गरेकोमा समेत विपक्षी दलले निजलाई नै उम्मेदवार बनाएकोले निज प्रतिनिधिसभा सदस्यको निर्वाचनका लागि योग्य उम्मेदवार नरहेको हुँदा निजको नाम सूचीबाट हटाउनु पर्नेमा विपक्षी आयोग र निर्वाचन अधिकृतले हचुवाका भरमा राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपालले पेश गरेको बन्दसूचीबाट निज दुलारी देवीको नाम हटाउन मिल्ने नदेखिएको भनी मिति २०७४।०७।३० मा निर्णय गरेको र विपक्षी पार्टीको मिलेमतोमा निज दुलारी देवीको उम्मेदवारी कायम गर्ने निर्णय गरेको प्रष्ट छ।

३. विपक्षी दुलारी देवी खंगको नाम उम्मेदवारको सूचीबाट हटाउनु पर्नेमा निजको नाम बन्दसूचीमा कायम राखी आयोगले निर्वाचनको मतगणना तालिका अनुसार दलले प्राप्त गरेको सदर कूल मत सङ्ख्या यकिन गरी निर्वाचित उम्मेदवार छनौटका लागि दलसँग पत्राचार भए बमोजिम दलले विपक्षी दुलारी देवीलाई दलित महिला क्लष्टरबाट छनौट गरी सूची पेश गरेको आधारमा विपक्षी निर्वाचन आयोगले मिति २०७४।११।०३ को निर्णयबाट निर्वाचित गरी जारी गरेको पत्र बदर गरी दलित महिला क्लष्टरमा दोस्रो नं. मा नाम समावेश भएको म उजुरीकर्ताको छनौटको प्रक्रिया अगाडि बढाई निर्वाचित घोषित गर्नु गराउन उपयुक्त आज्ञा आदेश जारी गरी पाउँ। साथै विपक्षीले प्रतिनिधिसभाको सदस्यको रूपमा सपथ ग्रहण गर्दा म निवेदकलाई अपूरणीय क्षति हुने अवस्था रहेकोले सुविधा र सन्तुलनको सिद्धान्तलाई मनन गरी प्रस्तुत उजुरीको अन्तिम टुंगो नलाग्दासम्म निज दुलारी देवी खंगलाई सपथ ग्रहण नगर्नु नगराउनु, प्रतिनिधिसभा सदस्यको हैसियतमा काम गर्न नदिनु, नदिलाउनु भनी अन्तरिम आदेश जारी गरी पाउँ भन्ने कुमारी मालादेवी पासवानको उजुरीपत्र।
४. निवेदकको मागबमोजिमको आदेश किन जारी हुनु नपर्ने हो ? आदेश जारी हुनु नपर्ने कानूनबमोजिमको आधार कारण भए सो समेत साथै राखी यो आदेश प्राप्त भएको मितिले बाटाको म्याद बाहेक ७ दिन भित्र लिखित जवाफ पेश गर्नु भनी प्रत्यर्थीहरूका नाममा सूचना म्याद जारी गरी लिखित जवाफ प्राप्त भएपछि वा अवधि नाघेपछि नियमबमोजिम पेश गर्नु भन्ने यस अदालतको मिति २०७४।११।२३ को आदेश।
५. संघीय संसद सचिवालयले संघीय संसदलाई व्यवस्थापकीय कार्यमा प्रशासनिक सहयोगको कार्य गर्दछ। प्रतिनिधि सभाका सदस्यको सपथ ग्रहण प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन ऐन, २०७४ को दफा ७५ को उपदफा (१) बमोजिम प्रतिनिधिसभाको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिबाट हुने र शपथ ग्रहण गराउने वा नगराउने भन्ने विषयमा यस सचिवालयको भूमिका नरहने भएकोले प्रस्तुत निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने संघीय संसद सचिवालयको लिखित जवाफ।
६. राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपालले प्रतिनिधिसभा सदस्यको लागि मलाई सिफारिस गरेकोले हाल म समानुपातिक तर्फको प्रतिनिधिसभा सदस्यमा निर्वाचित भई सपथ ग्रहण समेत लिई संसदको काम कारवाहीमा सरिक भएकी छु। प्रतिनिधिसभा सदस्य समानुपातिक निर्वाचन निर्देशिका, २०७४ को दफा १३(१०) मा उम्मेदवारको बन्दसूची पेश गर्दा सम्बन्धित व्यक्तिले

उम्मेदवार हुन मञ्जुर गरेकोमा अनुसूची -१५ बमोजिमको मञ्जुरीनामा समेत पेश गर्ने अनिवार्य प्रावधान रहेकोमा मैले पेश गरेको मञ्जुरीनामामा प्रतिनिधि सभा हुनु पर्नेमा भुलबस प्रदेश सभा हुन पुगेको हो। पछि उक्त शब्दलाई संशोधन गरी सच्याई फेरी अर्को मञ्जुरीनामा पठाएको कुरा निर्वाचन आयोगले पहिले नै प्रष्ट गरी सकेको छ। उक्त मञ्जुरीनामामा मैले आफै हस्ताक्षर गरेको हो। नेपालको संविधान, प्रचलित कानून बमोजिम समानुपातिक निर्वाचित प्रणालीमार्फत प्रतिनिधि सभा सदस्यमा निर्वाचित भई संसदको काम कारवाहीसमेत गरिरहेको अवस्थामा कपोलकल्पित र झुठ्ठा निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने दुलारी देवी खंग (खत्वे)को लिखित जवाफ।

७. राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपालले समानुपातिक समावेशीको सिद्धान्त अनुसार क्रमसंख्या मिलाई उम्मेदवारहरूको बन्दसूचीमा नाम पठाएको हो। पार्टीले बन्दसूची पठाएबमोजिम नै निर्वाचन आयोगले क्रमसंख्याको आधारमा उम्मेदवारहरू निर्वाचित गरी हाल निर्वाचित उम्मेदवारहरूले सपथसमेत लिइसकेका छन्। दुलारीदेवी खंगले मञ्जुरीनामा पेश गर्दा प्रतिनिधि सभा हुनु पर्नेमा भुलबस प्रदेश सभा हुन गएकोले पछि उक्त शब्दलाई संशोधन गरी सच्याई फेरी अर्को मञ्जुरीनामा पठाएको कुरा निर्वाचन आयोगले पहिले नै प्रष्ट गरिसकेको छ। मञ्जुरीनामामा दुलारी देवीले आफै हस्ताक्षर गरेको हो। हाम्रो पार्टीको सिमित संख्या प्राप्त गरेकाले महिला दलित समुदायका सबै उम्मेदवारको प्रतिनिधित्व हुन नसक्ने हुँदा निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने राष्ट्रिय जनता पार्टी, केन्द्रीय कार्यालय, ऐ.ऐ. पार्टीका अध्यक्ष मण्डलको संयोजक महन्त ठाकुर, ऐ.ऐ. पार्टीका अध्यक्ष राजेन्द्र महतो, ऐ.ऐ. पार्टीका अध्यक्ष महेन्द्र राय यादव, ऐ.ऐ. पार्टीका अध्यक्ष शरत सिंह भण्डारी, ऐ.ऐ. पार्टीका अध्यक्ष अनिल कुमार झा, ऐ.ऐ. पार्टीका अध्यक्ष राज किशोर, ऐ.ऐ. पार्टीका अध्यक्ष गोविन्द चौधरी र ऐ.ऐ. पार्टीका अध्यक्ष महासचिव जितेन्द्र प्रसाद सोनारसमेतको संयुक्त लिखित जवाफ।

८. राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपालले प्रतिनिधि सभा सदस्य समानुपातिक निर्वाचन प्रणाली प्रयोजनार्थ यस आयोगमा पेश गरेको उम्मेदवारको बन्दसूचीमा नाम समावेश भएकी दुलारी देवी खंग अयोग्य रहेको हुँदा निजको नाम बन्दसूचीबाट हटाई पाउन कुमारी माला देवी पासवानले मिति २०७४।०७।२४ मा यस आयोगमा उजुरी दिएकोले निर्णयार्थ पेश हुँदा उक्त दलले मिति २०७४।०७।१२ गते पेश गरेको उम्मेदवारको बन्दसूचीको साथमा उम्मेदवारहरूको नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र, मतदाता नामावलीमा नाम समावेश भएको निस्सा र मञ्जुरीनामा समेत पेश भएको देखिएको, मञ्जुरीनामामा दुलारी देवी खंगले सही नगरी कीर्ते सही गरेको भन्ने सम्बन्धमा मञ्जुरीनामामा परेको दस्तखत सद्दे कीर्ते के हो ? भनी निक्क्योल गर्ने कार्यक्षेत्र आयोगको नभएको र उक्त उजुरीका आधारमा मात्र सम्बन्धित दलले पेश गरेको बन्दसूचीबाट उम्मेदवारको नाम हटाउन नमिल्ने निर्णय गरिएको हो। समानुपातिक निर्वाचन प्रणाली अन्तर्गत निर्वाचित हुने उम्मेदवार छनौट सम्बन्धमा प्रतिनिधि सभा सदस्य

निर्वाचन नियमावली, २०७४ को नियम ४१ को उपनियम (३) र प्रतिनिधि सभा सदस्य समानुपातिक निर्वाचन निर्देशिका, २०७४ को दफा ३४ को उपदफा (३) मा कुनै समावेशी समूहको उम्मेदवारको नाम छनौट गर्दा त्यस्तो समावेशी समूहको माथिल्लो क्रममा भएको उम्मेदवारको नाम छनौट नगरी तल्लो क्रममा भएको उम्मेदवारको नाम छनौट गर्न नपाइने व्यवस्था छ। प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन ऐन, २०७४ को दफा ६० को उपदफा (८) मा समानुपातिक निर्वाचन प्रणालीतर्फ निर्धारण गरिएको कूल सदस्य संख्याको दश प्रतिशतभन्दा कम सीट प्राप्त गर्ने दलले कम्तिमा महिला निर्वाचित हुने गरी यथासम्भव अन्य समावेशी आधारसमेत मिलाई निर्वाचित हुने उम्मेदवारको सूची पठाउनु पर्ने र प्रतिनिधि सभा सदस्य समानुपातिक निर्वाचन निर्देशिका, २०७४, को दफा ३५ को उपदफा (१क) मा दश प्रतिशतभन्दा कम सीट प्राप्त गर्ने दलले कुनै समावेशी समूहबाट तोकिएको संख्यामा उम्मेदवार छनौट गर्न नसकेको मनासिब कारण पेश गरेमा आयोगले सो संख्या बमोजिम कुनै समावेशी समूहको उम्मेदवारको नाम समावेश नभएको सूचीलाई समेत मान्यता दिन सक्ने व्यवस्था छ। उक्त व्यवस्था बमोजिम राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपालले आयोगसमक्ष बुझाएको उम्मेदवारहरूको अन्तिम बन्दसूचीमा उल्लेखित उम्मेदवारहरू मध्येबाट प्राथमिकता क्रम भंग नहुने गरी जुन समूहबाट उम्मेदवार छनौट गर्न पाउने हो सोही बमोजिम राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपालले आदिवासी जनजाती, खस आर्य, दलित र मधेशी समूहबाट प्राथमिकता क्रम अनुसार नै उम्मेदवार छनौट गरी आयोगमा नामावली पेश गरेकोले सोही आधारमा आयोगले निर्णय गरेको हो। रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने निर्वाचन आयोग र प्रतिनिधि सभा सदस्य समानुपातिक निर्वाचन प्रणालीका निर्वाचन अधिकृतको संयुक्त लिखित जवाफ।

ठहर खण्ड

९. नियमबमोजिम पेशी सूचीमा चढी इजलाससमक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा निवेदन सहितको मिसिल कागजात अध्ययन गरियो। निवेदकले तारेख गुजारी बसेको र प्रत्यर्थीहरूको तर्फबाट समेत बहस प्रतिरक्षा गर्न कोही उपस्थित हुनु भएन।
१०. यसमा निवेदक मालादेवी पासवानको वारेस चनदेवी प्रजापतिले मिति २०७६।३।११ देखि तोकिएको तारेख गुजारी बसेको देखियो। सर्वोच्च अदालत (संवैधानिक इजलास सञ्चालन) नियमावली, २०७२ को नियम २२(२) को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश (क) मा “काबू बाहिरको परिस्थिति परी म्याद तारेख गुज्रन गएमा एक पटक बढीमा पन्ध्र दिनसम्मको म्याद वा तारिख थामिन सक्नेछ” भन्ने र सोही नियमावलीको नियम २२(२) को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश (ख) मा “संविधानको धारा १३३ को उपधारा (१) बमोजिम दायर भएको निवेदनमा तारेख गुजारे पनि निवेदनमा उठाइएको संवैधानिक प्रश्नको निर्णय गर्न बाधा पर्ने छैन” भनी उल्लेख भएको देखिन्छ। प्रस्तुत निवेदन संविधानको धारा १३७(२)(ख) बमोजिम दायर भएकोले संविधानको धारा १३३(१) को अवस्था यसमा विद्यमान रहेको देखिएन। निवेदकले तारेख

गुजारेको अवस्थामा संविधानको धारा १३३(१) को रिट निवेदनमा उठाइएको संवैधानिक प्रश्नको निरूपण गर्ने कुरामा वा सार्वजनिक सरोकार सम्बन्धी विवादमा बाहेक अन्य अवस्थामा निवेदकले तारिख गुजारी बसेको अवस्थामा निवेदन माग बमोजिम सुनुवाई गरिरहनु पर्ने अवस्था देखिदैन। प्रस्तुत मुद्दाका निवेदकले लिएको दावी तारेखमा रही आधार प्रमाण पेश गरी आफ्नो दावी प्रमाणित गर्नु पर्नेमा तारेख गुजारी बसेको पाइयो। सर्वोच्च अदालत (संवैधानिक इजलास सञ्चालन) नियमावली, २०७२ को नियम ३० मा यस नियममा उल्लेख भएको जति कुरामा यसै नियमावली बमोजिम र यस नियमावलीमा उल्लेख नभएको अन्य कुरामा सर्वोच्च अदालत नियमावली र प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम हुने कुरा उल्लेख भएको देखिन्छ। अतः निवेदकले तारेख गुजारी बसेकोले प्रस्तुत मुद्दा खारेज हुने ठहर्छ। दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार बुझाई दिनु।

(ईश्वरप्रसाद खतिवडा)
न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छौं।

न्यायाधीश न्यायाधीश न्यायाधीश का.मु. प्रधान न्यायाधीश
इजलास अधिकृत : हर्क बहादुर क्षेत्री
कम्प्यूटर अपरेटर : हर्कमाया राई
इति संवत् २०७८ साल फाल्गुण २५ गते रोज ४ शुभम् ।